

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 89 0 P 050007 22 Rev
Banjaluka, 10.08.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanje Bundalo, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca Z.Č. iz S., zastupanog po punomoćniku S.D., advokatu iz I.S., protiv tuženog T.A. d.o.o. Lj., R.S., sa sjedištem u Lj., čije je sjedište Predstavništva u S., zastupanog po punomoćniku Dž.S., advokatu iz S., radi činidbe i naknade štete, vrijednost spora 36.454,13 KM, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 0 P 050007 21 Gž 2 od 27.10.2021. godine, na sjednici održanoj dana 10.08.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Sokocu broj 89 0 P 050007 18 P 2 od 21.02.2020. godine, odlučeno je:

I Obavezuje se tuženi da tužiocu na putničkom motornom vozilu marke T., tip L.c. 3.0 D-4D 5D A/T5 E. N. registarskih oznaka ... izvrši zamjenu postojećeg ugradnjom novog motora sa svim pripadajućim agregatima koji su kompatibilni sa vozilom navedenog modela.

II Obavezuje se da tužiocu na ime naknade štete zbog nemogućnosti korištenja vozila isplati iznos od 31.566,30 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.04.2016. godine pa do isplate.

III Obavezuje se tuženi da tužiocu na ime naknade štete zbog umanjenja vrednosti vozila isplati iznos od 4.887,83 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.04.2016. godine pa do isplate.

IV Obavezuje se tuženi da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 9.967,90 KM a sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 0 P 050007 21 Gž 2 od 27.10.2021. godine, žalba tuženog je uvažena i presuda Osnovnog suda u Sokocu broj 89 0 P 050007 18 P 2 od 21.02.2020. godine preinačena i suđeno tako što je:

Odbijen kao neosnovan zahtjev tužioca da se obaveže tuženi da tužiocu na putničkom motornom vozilu marke T., tip L.c. 3.0 D-4D 5D A/T5 E.N. registarskih oznaka ... izvrši zamjenu postojećeg ugradnjom novog motora sa svim pripadajućim agregatima koji su kompatibilni sa vozilom.

Odbijen je, kao neosnovan, zahtjev tužioca da se obaveže tuženi da tužiocu na ime naknade štete zbog nemogućnosti korištenja vozila isplati iznos od 31.566,30 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.04.2016. godine pa do isplate.

Odbijen je, kao neosnovan, zahtjev tužioca da se obaveže tuženi da tužiocu na ime naknade štete zbog umanjnja vrijednosti vozila isplati iznos od 4.887, 83 KM počev od 11.04.2016. godine pa do isplate.

Obavezan je tužilac da tuženom na ime naknade troškova parničnog postupka isplati iznos od 13.185,25 KM, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac, iz razloga pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se izvrši zamjena motora i ugradnja novog sa svim pripadajućim agregatima koji su kompatibilni sa vozilom navedenog modela, zahtjev za naknadu štete zbog nemogućnosti korištenja vozila u iznosu od 31.566,30 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, zahtjev tužioca za naknadu štete zbog umanjnja vrijednosti vozila u iznosu od 4.877,83 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, kao i zahtjev za nadoknadu troškova parničnog postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka, prvostepeni sud je utvrdio: da je tužilac kupio 11.02.2010. godine putničko motorno vozilo marke T., tip L.c. 3.0 D-4D 5D A/T5 E.N., čiji proizvođač je tuženi; da je prodavac uručio kupcu Opšte garancijske uslove proizvođača za predmetno vozilo prema kojima se rok za kvalitet T. vozila odnosi na period od 3 godine ili pređenih 100.000 km, ovisno koji uslov prvi nastupi; da je dana 14.12.2013. godine došlo do kvara na motoru vozila; da je proizvođač otklonio kvar na motoru i obavijestio tužioca 21.01.2014. godine da na popravljani dio koji je potpuno repariran daje tužiocu posebno jemstvo za slučaj ponavljanja prvobitnog uzroka kvara koji je doveo do popravke motora, koje pokriva troškove ponovne popravke u roku od 7 godina od prve isporuke vozila ili ukupno pređenih 180.000 KM; da je 17.08.2015. godine došlo do ponovnog kvara na autu i u avgustu 2015. godine vozilo dopremljeno u krug ovlaštenog servisa za T. vozila, te je uz suglasnost proizvođača tužiocu ponuđeno 11.09.2015. godine da motor bude opravljen, ali da na tu ponudu tužilac nije dao saglasnost za popravku vozila, smatrajući da ima pravo na zamjenu proizvoda jer prvobitni nedostaci stvari nisu otklonjeni, tako da je predmetno vozilo ostalo u krugu servisa LD A.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud nalazi da je zahtjev tužioca osnovan, jer je pravo kupca da bira da li će prihvatiti zamjenu ili popravku stvari, shodno odredbi člana 501. i 502. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO), kao i prema odredbi člana 26. Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj („Službeni glasnik RS“, broj 06/12) koja daje pravo potrošaču da izabere da li će proizvođač da ukloni nedostatak ili zamjeni proizvod ili pak vrati plaćeni iznos i Zakona o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 25/2006 i 88/2015), koji u odredbi člana 18. stav 1. tačka a)

predviđa da je u slučaju nedostatka u proizvodu trgovac na zahtjev i po izboru potrošača dužan zamjeniti proizvod sa nedostatkom istovjetnim novim ispravnim proizvodom.

Iako je nesporno da je vozilo tužioca kupljeno 11.02.2010. godine, a da se prvi kvar desio 04.12.2013. godine, prvostepeni sud nije prihvatio prigovore tuženog da je trogodišnji rok iz Opštih uslova istekao, pozivajući se da je odredbom člana 36. Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj, kao i članom 26. Zakona o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini, propisan minimalni rok garancije za tehnički složene proizvode od pet godina, pa zaključuje da garancija za ispravno funkcionisanje proizvoda nije istekla i da se prvi kvar desio u garantnom roku.

Pored toga, prvostepeni sud nalazi da je tuženi 21.01.2014. godine za reparirani motor dao jemstvo zbog ponovljenog prvobitnog uzroka kvara, na period od sedam godina od datuma prve isporuke vozila ili ukupno pređenih 180 000 km, tako da je time produžio garanciju koja iznosi sedam godina od dana kupovine i garantni rok obuhvata period do 11.02.2017. godine, što je više i od zakonom predviđenog roka i Opštih uslova tuženog.

Takođe, prvostepeni sud nalazi da se garancija ne može ograničiti samo na popravku i plaćanje troškova popravke od strane tuženog jer su Zakon o zaštiti potrošača RS i Zakon o zaštiti potrošača BiH propisali pravo kupca da ima pravo izbora, da li će zahtjevati popravku ili zamjenu proizvoda.

U odnosu na zahtjeve za naknadu štete zbog nemogućnosti korištenja vozila i naknade štete zbog umanjnja vrijednosti vozila, prvostepeni sud pozivajući se na nalaze i mišljenje vještaka G.S. i S.M. i njihove iskaze, i iskaze svjedoka i tužioca, u cijelosti usvaja i ove tužbene zahtjeve, te dosuđuje zakonsku zateznu kamatu počev od 11.04.2016. godine, kao dana podnošenja tužbe, pa do isplate.

Drugostepeni sud je našao da je prvostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo, te je žalbu tuženog uvažio i presudu Osnovnog suda u Sokocu broj 89 0 P 050007 18 P 2 od 21.02.2020. godine preinačio tako što je odbijen zahtjev tužioca da se obaveže tuženi da tužiocu na putničkom motornom vozilu marke T., tip L.c. 3.0 D-4D 5D A/T5 E.N. registarskih oznaka ... izvrši zamjenu postojećeg ugradnjom novog motora sa svim pripadajućim agregatima koji su kompatibilni sa vozilom, kao i zahtjev tužioca da se obaveže tuženi da tužiocu na ime naknade štete zbog nemogućnosti korišćenja vozila isplati iznos od 31.566,30 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i zahtjev da mu tuženi na ime naknade štete zbog umanjnja vrijednosti vozila isplati iznos od 4.887, 83 KM počev od 11.04.2016. godine pa do isplate sa zakonskom zateznom kamatom, temeljem odredbe člana 229. stav 1. tačka 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Obrazložio je da imajući u vidu uslove posebne garancije od 21.01.2014. godine, činjenicu da se radi o istom kvaru, da tužilac nije imao pravo izbora: popravak ili zamjenu motora, već samo popravak, a tek u slučaju da popravka ne bude izvršena tužilac bi imao pravo na zamjenu novim motorom. Kako tužilac i pored ponude tuženog koja je data u više navrata, da mu se izvrši popravka motora prema datoj garanciji, na to nije pristao, drugostepeni sud zaključuje da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi iz člana 501. stav 1. ZOO da tuženi tužiocu umjesto popravke preda novu stvar (motor).

Pored toga, cijeneći da se u konkretnom slučaju radi o putničkom automobilu koji tužilac koristi za svoje privatne svrhe, da nije pružio dokaze da je pretrpio izgublenu dobit koju je mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, čije ostvarenje je spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem, da u konkretnom slučaju ne postoji propuštanje tuženog ili njegovo postupanje koje bi se moglo okarakterisati kao štetno, jer je tuženi imao namjeru da izvrši opravku tužiočevog vozila (motora) u skladu sa uslovima garancije što tuženi nije dopustio, zaključuje da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi za primjenu odredbe člana 189. ZOO.

Dalje drugostepeni sud nalazi da nema uslova za usvajanje zahtjeva tužioca da mu tuženi na ime naknade štete zbog umanjenja vrijednosti vozila isplati iznos od 4.877,83 KM sa zakonskim zateznim kamatama, jer nije utvrđeno da je tuženi svojim radnjama prouzrokovao štetu tužiocu, već naprotiv tužilac svojim radnjama, nije dozvolio popravku vozila u garantnom roku.

Revizijom se ne dovodi u pitanje pravilnost pobijane odluke.

Revizijom tužioca neosnovano se ukazuje da je drugostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo, odredbe člana 501. i 502. ZOO.

ZOO je predviđajući garanciju za ispravno funkcionisanje stvari kao poseban vid zakonske odgovornosti za materijalne nedostatke stvari ustanovio posebna pravila koja se promjenjuju u određenim slučajevima.

Prema odredbi člana 501. stav 1. ZOO kad je prodavac neke mašine, motora, kakvog aparata ili drugih sličnih stvari koje spadaju u takozvanu tehničku robu predao kupcu garantni list, kojim proizvođač garantuje ispravno funkcionisanje stvari u toku određenog vremena, računajući od njene predaje kupcu, kupac može, ako stvar ne funkcioniše ispravno, zahtijevati kako od prodavca tako i od proizvođača da stvar opravi u razumnom roku ili ako to ne učini, da mu umjesto nje preda stvar koja funkcioniše ispravno.

Garantnim listom se garantuje od strane proizvođača ispravno funkcionisanje stvari u toku određenog perioda vremena. Garantni list izdaje proizvođač i on sadrži garanciju proizvođača za ispravno funkcionisanje stvari u toku određenog perioda vremena i on predstavlja jemstvo za ispravno funkcionisanje proizvoda u garantnom roku i obaveze davaoca garancije/jemstva da će u primjerenom roku otkloniti nedostatke na proizvodu i kvarove nastale pri normalnoj upotrebi proizvoda za vrijeme garantnog roka, te da će snositi troškove otklanjanja nedostataka i kvarova i u vezi s tim troškove prevoza, odnosno prenosa proizvoda.

Lica koja su odgovorna po garanciji za ispravno funkcionisanje stvari su prodavac i proizvođač. Prodavac odgovara po osnovu prodaje stvari i predaje garantnog lista, a proizvođač po osnovu izdavanja garantnog lista koji je predat kupcu. Kupac može da se sa svojim zahtjevom obrati bilo prodavcu, bilo proizvođaču, jer je njihova odgovornost solidarna, osim u slučaju kada je proizvođač istovremeno i prodavac.

Odgovornost po garanciji odnosi se i obuhvata ispravno funkcionisanje prodate stvari. Ispravnim funkcionisanjem stvari smatra se da stvar ispunjava onu funkciju i daje onaj učinak

koji je uobičajen ili ugovorom obećan. Kako se odgovornost po garanciji odnosi na ispravno funkcionisanje prodate stvari, kupac treba samo da dokaže da stvar ne funkcionise ili da ne funkcionise ispravno, pa da stupa u dejstvo odgovornosti po garanciji i da on ostvari svoja prava. Kupac ne mora da utvrđuje niti dokazuje zašto stvar ne funkcionise ispravno, ali lice odgovorno po garanciji može da dokazuje da se uzrok nalazi izvan stvari.

Odgovornost proizvođača i prodavca po garanciji za ispravno funkcionisanje stvari vremenski je ograničena. ZOO ne određuje niti predviđa dužinu perioda garancije, kao ni način njegovog određivanja, već se garantni rok reguliše garancijom, zavisno od toga koja stvar je prodana, odnosno predata.

ZOO u odredbi člana 501. stav 1. određuje redosljed korištenja ova dva prava. Kupac prvo mora da od lica odgovornog po garanciji (bilo od prodavca, bilo od proizvođača) zahtijeva da mu stvar opravi, a tek ako je u razumnom roku ne opravi može da traži da mu umjesto nje preda drugu stvar koja funkcionise ispravno. Razuman rok određuje se prema okolnostima svakog slučaja uzimajući u obzir vrstu i karakter opravke te stvari.

Odredbom člana 502. ZOO propisano je da kupac može zbog neispravnog funkcionisanja zahtijevati od prodavca, odnosno od proizvođača opravku ili zamjenu stvari u toku garantnog roka, bez obzira na to kada se nedostatak u funkcionisanju pojavio. On ima pravo na naknadu štete, koju je pretrpio usljed toga što je bio lišen upotrebe stvari od trenutka traženja opravke ili zamjene do njihovog izvršenja.

Dakle, kada stvar neispravno funkcionise kupac može da zahtijeva bilo od prodavca, bilo od proizvođača da je opravi ili zamijeni. Ova dva prava kupca data su alternativno. Međutim, u članu 501. ZOO, ona su data redosljedom po kome kupac mora da ih zahtijeva: prvo opravku pa ako ona nije izvršena u razumnom roku, onda zamjenu, odnosno predaju stvari koja funkcionise ispravno.

Proizlazi da je ovakav redosljed obavezan za kupca, pa u svim slučajevima kupac treba da zahtijeva prvo opravku, dok predaja druge stvari zavisi od lica odgovornog po garanciji kome se kupac obratio, koje može umjesto opravke da mu preda stvar koja ispravno funkcionise, a može da izjavi da opravka nije moguća ili da je ne opravi u razumnom ili zakonskom roku, poslije čega kupac može da zahtijeva od njega predaju druge stvari koja funkcionise ispravno.

Kupac može da se sa zahtjevima predviđenih odredbom člana 502. ZOO obrati bilo prodavcu bilo proizvođaču, a takav zahtjev mora da bude podnjet u roku iz garantnog roka, odnosno prije njegovog isteka.

Iz činjeničnog utvrđenja nižestepnih sudova slijedi da je vozilo tužilac kupio 11.02.2010. godine, da je prodavac uručio kupcu Opšte garancijske uslove proizvođača za predmetno vozilo prema kojima se rok za kvalitet T. vozila odnosi na period od tri godine ili pređenih 100.000 km, da je dana 14.12.2013. godine došlo do kvara na motoru vozila.

Prema tome, do prvog kvara na motoru vozila koji predstavlja nedostatak u funkcionisanju vozila, došlo je nakon isteka garantnog roka od tri godine i nakon pređenih 102.000 km (koliko je po navodima tužioca vozilo u tom momentu prešlo).

Istekom garantnog roka prestala je obaveza odgovornih lica po garanciji (prodavca, odnosno proizvođača) da na zahtjev kupca stvar poprave, odnosno zamjene.

Suprotno prigovorima tužioca, odredba člana 503. ZOO kojom se propisuju uslovi za produženje, odnosno uslovi kada garantni rok počinje ponovo teći, odnosi se na slučajeve kada je opravka, odnosno zamjena stvari izvršena u garantnom roku, pa se ne primjenjuje u konkretnom slučaju.

Dalje iz činjeničnog utvrđenja nižestepenih sudova proizlazi da je proizvođač, da bi obezbijedio povjerenje kupca u njegove proizvode, kvar na motoru vozila tužioca koji se desio dana 14.12.2013. godine, otklonio 21.01.2014. godine o svom trošku i obavijestio tužioca da na popravljani dio koji je potpuno repariran daje tužiocu posebno jemstvo za slučaj ponavljanja prvobitnog uzroka kvara koji je doveo do popravke motora, koje pokriva troškove ponovne popravke u roku od sedam godina od prve isporuke vozila ili ukupno pređenih 180.000 KM.

Ovo posebno jemstvo odnosi se samo na popravku za slučaj ponavljanja prvobitnog uzroka kvara, pa kada je dana 17.08.2015. godine došlo do ponovnog kvara na motoru vozila (proizlazi istog kvara) i vozilo dopremljeno u krug ovlaštenog servisa za T. vozila, tuženi je po istom bio u obavezi da opravi stvar – motor na vozilu tužioca, što je tužiocu i ponudio, ali tu ponudu tužilac nije prihvatio, pogrešno smatrajući da ima pravo na zamjenu proizvoda/motora cijeneći da prvobitni nedostaci stvari nisu otklonjeni.

Pogrešno revident smatra da je odredbom člana 36. Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj i člana 26. Zakona o zaštiti potrošača u BiH propisan najmanji garantni rok od pet godina, jer se navedenim odredbama propisuje obaveza proizvođača, odnosno prodavca da u tehničkom uputstvu navedu rok obezbijeđenog servisiranja i snabdiju tržište rezervnim dijelovima i drugim proizvodima bez kojih se proizvod ne može upotrebljavati prema predviđenoj namjeni.

Iz ovih razloga pravilno je odbijen tužbeni zahtjev tužioca da se izvrši zamjena motora i ugradnja novog sa svim pripadajućim agregatima koji su kompatibilni sa vozilom navedenog modela, kao i zahtjev za naknadu štete zbog nemogućnosti korištenja vozila obzirom da tužilac nije bio lišen vozila krivicom tuženog, te i zahtjev tužioca za naknadu štete zbog umanjenja vrijednosti vozila jer tuženi svojim radnjama nije prouzrokovao tu tužiocu štetu.

Valja ukazati da se pravilima po garanciji za ispravno funkcionisanje prodate stvari ne dira se u pravila o odgovornosti prodavca za nedostatke stvari. Zakonska odgovornost prodavca za materijalne nedostatke stvari supsidijarna je u odnosu na zakonsku odgovornost prodavca po garanciji, pa se pravila o odgovornosti prodavca za materijalne nedostatke stvari primjenjuju samo ako primjena pravila o odgovornosti prodavca po garanciji ne bi omogućila kupcu da ostvari svoja prava.

Zato ako u predviđenom garantnom roku prodavac ne otkloni nedostatke stvari, kupac ima prava koja mu pripadaju zbog kvalitativnih nedostataka stvari, pa i da zahtijeva smanjenje cijene srazmjerno manjoj vrijednosti isporučene stvari.

Ove dve odgovornosti prodavca (za ispravno funkcionisanje prodate stvari i odgovornost prodavca za nedostatke stvari) imaju svoje posebnosti i različitosti, jer odgovornost prodavca za

materijalne nedostatke obuhvata samo materijalni nedostatak vidljiv ili skriven koga kupac treba da otkrije i o njemu blagovremeno i uredno obavijesti prodavca, što znači da on mora tačno da utvrdi postojanje materijalnog nedostatka i to tačno određenog nedostatka i da dokaže da je on postojao u trenutku prelaza rizika ili ako je kasnije nastupio, da je uzrok tome postojao prije prelaza rizika da bi mogao da koristi prava koje mu ZOO daje.

Iz tih razloga, u konkretnom slučaju nisu primjenjive ni odredbe člana 18. Zakona o zaštiti potrošača u BiH i člana 26. Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj, kojima se propisuje obaveza prodavca/trgovca u slučaju vidljivih nedostataka stvari (stav 1. i 2. navedenih odredaba - da ukloni nedostatak stvari, zamijeni proizvod, vrati plaćeni iznos po zahtjevu potrošača), kao i u pogledu zahtjeva za otklanjanje skrivenih nedostataka stvari koji se ne odnose na proizvode sa garancijom (stav 2. navedenih odredaba).

Slijedom navedenog, odlučeno je kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić